

Colon Mamıtoı

(1940 - 1988)

Şair Colon Mamıtoı, 1940 yılında Oş bölgesinin Kara-Suu ilçesine bağlı Tölöykön köyünde doğdu. 1957 yılında ortaöğrenimini tamamladıktan sonra, aynı yıl başkentteki Ziraat Enstitüsünün Veterinerlik Fakültesine girdi ve 1962 yılında mezun oldu. 1969-71 yılları arasında Moskova'daki M. Gorki adlı Edebiyat Enstitüsünde öğrenim gördü.

Colon Mamıtoı meslek hayatına Oş bölgesindeki "Katta - Taldık" sovhozunda veteriner hekim olarak başladı. 1965-66 yılları arasında Kırgızistan Komsomolunun Merkez Komitesinde yöneticilik, 1968-74 yılları arasında Oş bölge Radyo Televizyonu komitesinde redaktör, sonra baş redaktör olarak çalıştı. 1974-76 yılları arasında Kırgızistan Sinemacıları Derneğinde katıplık yaptı. Daha sonra Devlet sinema alanında baş redaktör olarak emek verdi.

1980'den 1984 yılına kadar "Kırgızistan Medeniyeti" gazetesinde bölüm başkanı, 1984 yılında Kırgız Yazarlar Birlięi katıplığı yapmış, 1986 yılında Yazarlar Birlięi Başkan vekillliğine getirilmiştir.

Şairin ilk şiir kitabı "Ateşi seviyorum" adıyla 1969 yılında basıldı. Bu zamana kadar şairin on kadar kitabı yayınlandı. Kukla tiyatrosu ve çizgi filmler için senaryolar, "Kale duvarı" adlı operayı yazdı. "Suyun ömrü", "Er kırklar" kitapları için şaire 1981 yılında Kırgızistan Lenin Komünist Gençler Birlięi ödülü verildi. 1989

yılında ise (ölümünden sonra) "Yüz yaşa dol, yüzyıl" adlı külliyyatı için Toktogul Satılğanov adlı Devlet ödülüne layık görüldü.

Colon Mamıtoı'un bir çok şiir ve manzumeleri yabancı dillere çevrilmiş ve kitap olarak basılmıştır.

Şair çevirmen olarak da büyük emekler vermiştir. M. Slutskis'in, F. Tutcher'in, A. Fett'in, V. Mayakovskiy'in, O. Sulaymanov'un eserlerini Kırgızcaya tercüme etmiştir. C. Mamıtoı 1968 yılında Kırgız Yazarlar Birlięine üye olmuştur. 1988 yılında vefat etmiştir. Yayınlanmış eserleri:

Ateşi seviyorum. Şiirler. F. Kırgızistan, 1969.

Yeşil alem. Şiirler. F. Mektep, 1971.

Vakit. Şiirler. F. Kırgızistan, 1973.

Şiirler. Şiirler ve manzum dram. F. Mektep, 1975.

Zamanın hatırası. Şiirler ve manzume. F. Kırgızistan, 1976.

Beyaz tanın masalı. Kahramanlık şiiri. F. Mektep, 1980.

Suyun ömrü. Şiirler, manzumeler. F. Kırgızistan, 1981.

Yarışan sular. Şiirler, romanslar, sonetler, mistik şiir, publist yazılar. F. Kırgızistan, 1985.

Atı hazırlayın. Şiirler. F. Mektep, 1986.

Yüz yaşa dol, yüzyıl. Publistik şiir, şiirler, sonetler, dram türü destan, beyan. F. Kırgızistan, 1987.

Şiirler

ÖMÜR ÜZÜNDÜLÖRÜ

Bir baykasam, süyüüm, senin ayıñdan
Çok karmagan cindiden çok ayırmam,
San ümüttön kuratılğan kol baştap,
Col alamın çoñ kazatka ayıldan.

Bir baykasam miste gülü çakçaygan,
Koldo koş ooz, eerçitkenim boz taygan,
Calındatkan caz cıtına öröpküp,
Cambaş ıldıy tüşüp kelem kapkaydan.

Bir baykasam şarap biylep kanımda,
Kubat dürgüp eñ bir alsız canımda,
Bulut öñdüü kün bataarga tuştalğan,
Süzüp cüröm alolonup calında.

Bir baykasam sanaaga cık kemeçen,
Oygo batıp oturupsuñ, ene sen.
Oşol açuu suyuuktuktı ekinçi
Oozgo albay koyoyunçu emesem!

Bir baykasam sansız ümüt taştalğan,
Aalamdarga uçuu ebak baştalğan.
Kim birönün kelerine dünyögö
Menin bolso keteerime az kalğan.

Selt dey tüşüp baştı sergek çaykasam,
Bak içinde baldar oynoyt maykaçan.
A men bolso oturguçta üñküyüp
Uşul ırdı cazıp catam baykasam.

ÖMÜRDEN KESİNTİLER

*Fark ettim de, sevgim senin yüzünden,
Közü tutan deliden hiç farkım yok,
Ümitten oluşan ordu hazırlayıp,
Yol alırım büyük harbe köyden.*

*Fark ettim de, fındık gülü açılmış,
Elde çift ağız, yanımda boz köpek,
Yakan bahar kokusuyla mest olup,
Kalçam ile iniyorum ovoidan.*

*Fark ettim de, şarap oynar kanımda,
Kuvvet kaçır en halsiz canımda,
Bulut gibi gün batarken doğrulan,
Yüzüyorum alev alev yalazda.*

*Fark ettim de, tasa akar dolu gemiyle,
Düşünceye batmış oturuyordun anne sen.
O acı sulu şeyi bir daha,
Ağzıma almayayım artık!*

*Fark ettim de, sayısız ümit bırakıldı,
Alemlere ucu çoktan başlamıştı.
Kim birinin geleceğine dünyaya,
Benim ise gideceğime az kaldı.*

*İrkilip başımı hızla kaldırdım,
Bağ içinde çocuklar oynuyordu atletle.
Beni ise sandalyede iki büklüm,
Bu şiiri yazdığımı fark ettim.*

O TİRÜÜLÜK, SENDEN KÖNLÜM KALGAN COK!

Kaçça colu kıyalımda kurdum da
Kalaalardı ne şookumduu, caltırak.
Kaçça colu ümüt menen kirdim da
Urandıdan kaçıp çıktım kaltırıp.

Casap dilden möltür, ıyık mahabbat
Tirüü pende tirüüsündö tuybagan;
İşençektik sezimimdi cazalap
Ümüttördön kaytıp çıktım kıyragan.

Kıyal menen alpuruşup oyumda
Eesi boldum dalay ukmuş dastandın.
Alım kelbey,

Birok,

Cazmış colunda

Kaçça mertem ırgıtılıp taştaldım.

Oo, tirüülük

Könlüm senden kalgan çok

Tursa dağı taşın kulap töbömön.

Sen - biyiktik,

Bagınbaska argaň çok,

Men - cookermin

Şturmaga cönögön...

IR

Men bugünü eerçip cürüp canında
Dağı boşko berip iydim baamımda.
Züülap barat eň akırkı vagonday
Eň akırkı minuttarı kanımda!

Bolot çegi ar nersenin akırkı.
Birok minday koyor şartım azırkı:
Kagaz kayda?

Çiyem algaç saptarın

Irlarımdın cıldız cılda cazılıçu!

Oo, cürögüm, asıl sıya çelegim,
Dağı mintip tiymey boldu keregiň.
Cıluuluktı ömür boyu cıyanagan
Irga aylantıp,

Men zamanga beremin!

Dil agaartar uluu sınçım el menin,
Akın bolup bakıt elge kelmegim.
Irgıt,

Mezgil,

Bazarınan kılımdın

Cürök menen cazılbağan cerlerin!

İŞENİM

Meykindikten men öz ünüm ukkamın
Nur sıyaktuu tarap ketken denemden.
Mezgil menen çın taymaşka çıkkanmın,
Bir al ceñet, daa birinde ceñem men.

Kuyulgandan kündör kumday şırkırıp,
Baratkandan tınım bilbey aylanıp.
İçki bir ün çooçup,

Maga kıykırat :

"Sen çaşaysıñ ubakıtka aldandıp!"

EY HAYAT, SENDEN GÖNLÜM DAHA BIKMADI!

Kaç kere hayalimde kurdum,
Şehirleri ne görkemli ne parlak.
Kaç kere ümitle girdim ve
Yıkıntudan kaçıp çıktım titreyerek.

Dilden şeffaf, kutsal muhabbet yaptım,
İnsanın yaşarken duymadığı.
Güvenme duygusu hislerimi cezalandırdı
Güzelim ümitlerden dönüp çıktım.

Hayal ile dalaştım fikrimde
Sahibi oldum nice gizemli destanın.
Gücüm yetmez,

Ama,

Kader yolunda

Kaç kere fırlatılıp atıldım.

Ey, hayat

Gönlüm senden daha bıkmadı

Taşın tepemden düşüp dursa bile.

Sen yükseklik,

Baş eğmekten başka çaren yok,

Ben savaşıyım,

Hücumu kalkan...

ŞİİR

Ben bugün gezer iken yanında
Yine boşa verdim aklımca.
Hızla gider en son vagon gibi,
En son dakikaları kanımda.

Her şeyin bir sonu vardır.
Ama şimdi şöyle bir şart koyuyorum;
Kağıt nerede?

Yazacağım ilk dizelerini

Şiirlerimin yıldız yılında yazılacak olanını!

Ey yüreğim, asil mürekkep kovam,
Yine böyle dokunacak yararlan.
Ömür boyu topladığım sıcaklığı
Şiire dönüştürüp,

Ben zamana vereceğim!

Dil ağartır yüce yargıcım halk benim,
Şair olup bahtlı halka gelmişim.
Fırlat,

Zaman,

Pazarından asrın

Yürek ile yazılmayan yerlerini!

İNANÇ

Alemde ben kendi sesimi duymuşum,
Nur gibi dağılıp gitti bedenimden.
Zaman ile kavgaya tutuşmuşum,
Bir o yener, öbüründe yenerim ben.

Döküldüğünden beri günler kum gibi şırıldayıp,
Gittiğimden beri dinlenmeden dönerek.
İçimden bir ses irkilir,

Bana bağırır;

"Sen yaşıyorsun vakte aldandıp!"

Tirüülükütin ubakıtluu malayı -
Men
Ömürdü öz columça tuyunam :
Tiktey bersem erte cazgı talaanı
Kök çıtırıp,
Bulut anda uyugan.

Karay bersem cıldız tolo asmandı
Bir kudret tüpkürümdön baykalgan.
Men özümdü too sezgenmin askarлуу
Karoolçuday bul düynönü kaytargan.

Kün nurunan çaşoo cibim ulangan,
Maga dayın
Barar çağım kay tarap.
Caratılış taalimine kubanam -
Zor tabiygat korgoyt,
Koldoyt, kaytarat.

Milliard cıldap taşıyt menin ruhumdu
Ar bir ıret bölüp alıp denemden.
Unutulup
Caşaganım
Kaçandır
Kaytalanam,
Tirüülökkö kelem men.

Kaçan,
Kaydan bütkön mınday işenim?
Tabiygattan dayardalgan col bugan.
Kıyratat da cınsızdıktın kişenin
Kaytalanat
Kayra menin
Formulam...

UBAKIT, ATÇAN

Çarçoo bilbes ubakit go cını bu,
Miñ cılda da çok köz ırmem tınıguu.
Katar doorlor - karapanın canında
Kosmikalık karabldın sınığı.

Böksölönüp toolor tüzgö ulanat,
Tüz türülüp muhit közdöy sunalat.
Tee bayırkı üñkür menen katarlaş
Tireyt köktü köp kabattuu imarat.

Sen, ubakit, bütpöstükkö şaylanıp,
Kometaday aalam kırım aylanıp.
Kaytkanıña, bayırkı öröön orduna
Catıp kalat deñiz melt-kalt caylanıp.

Pendeñeçi, uçkulduguñ caktı aga,
Cetiniü eñseyt kayda bolso bat gana.
Miñ cıldarga özgörbögön bir karaan -
Atçan gana, aldındağı at gana.

Törölgöndö miñgen boydon al atka,
Çu deyt alga koyboy artın karap da.
Aşıp keteer sıyaktanat oşentip
Takır bölök cañı düynö tarapka...

Hayatın geçici kölesi,
Ben
Ömrü kendi yolumca hissederim;
Bakar dururum bahardaki bozkırı
Gök çatırdar,
Bulut onda toplanmıştır.

Baktıkça yıldız dolu göğe,
Bir kudret kökümden fark edilen.
Ben kendimi dağ sezmişim kayalı,
Bekçi gibi bu dünyayı gözetin.

Güneşin nurundan hayat ipim ulanmış,
Bana aşına
Hangi tarafa gideceğim.
Yaradılış talimine sevinirim,
Büyük tabiat korur,
Kollar, gözetir.

Milyar yıllar taşır benim ruhumu
Her bir defa bölüp alır bedenimden.
Unutulup
Yaşadığım
Çoktandır
Tekrarlanırım,
Hayata gelirim ben.

Ne zaman,
Nereden bitti bu inanç?
Tabiattan hazırlanmış yol buna.
Koparır da cinssizliğin kelepçesini
Tekrarlanır
Tekrar benim
Formülüm...

VAKİT ATLI

Yorulmak nedir bilmez vakit gerçeği bu,
Bin yılda da olmaz bir anlık dinlenme.
Sıra sıra devirler çömlekçinin yanında,
Uzay gemisinin kırıntısı.

Boşalarak dağlar düze ulanır,
Düz dürülür muhite doğru uzanır.
Ta eski mağara ile yan yana,
Tutar göğü çok katlı imaret.

Sen, vakit, bitmezliğe seçilip,
Kuyruklu yıldız gibi alemi dolaşıp.
Sen dönünceye kadar, eski vadinin yerine,
Yatar deniz dalga dalga yayılıp.

Ya kuluna, uçuculuğun hoş geldi ona,
Ulaşmak ister çabucak nerde olsa.
Bin yıllarca değişmeyen bir karaltı,
Atlı halde, altındaki at ile.

Doğunca binmiş halde o ata,
Deh der ileriye, bakmadan ardına.
Aşıp gidecek gibi görünür böylece
Tamamen farklı yeni dünyaya...